

ฐานข้อมูลบรรณนิคัณเรื่องข้อมูลภาคเหนือ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

สินีนาฏ สมบูรณ์เอนก*

ศูนย์สนเทศภาคเหนือ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้ดำเนินงานสนองต่อนโยบายหลักประการหนึ่งของมหาวิทยาลัยมาโดยตลอด นับตั้งแต่มีการก่อตั้งศูนย์สนเทศภาคเหนือเมื่อ พ.ศ. 2531 นั่นก็คือการให้บริการวิชาการด้านข้อมูลที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับภาคเหนือทั้ง 17 จังหวัด ในทุกสาขาวิชา การให้บริการดังกล่าวไม่ได้บริการเฉพาะนักศึกษา อาจารย์ และข้าราชการของ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่เท่านั้น หากยังครอบคลุมถึงบุคคลภายนอกมหาวิทยาลัยอีกด้วย ผู้ใช้บริการดังกล่าว ต่างมีความต้องการข้อมูลภาคเหนือที่เฉพาะเจาะจง และทันสมัยต่อเหตุการณ์มากยิ่งขึ้น โดยอาศัย เครื่องมือช่วยค้นที่สะดวก รวดเร็ว และทันสมัย ซึ่งแต่เดิมนั้นศูนย์สนเทศภาคเหนือมีเครื่องมือช่วยค้น ข้อมูลจากสิ่งพิมพ์ภาคเหนือ 3 ประเภทคือ การค้นข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ การค้นข้อมูลจากบัตรรายการ และบัตรบรรณนิคัณเรื่อง โดยเฉพาะบัตรบรรณนิคัณเรื่องเป็นบัตรที่มุ่งเน้น เจาะลึกข้อมูลต่าง ๆ จากสิ่งพิมพ์ภาคเหนือเฉพาะที่ให้บริการในศูนย์สนเทศภาคเหนือ ซึ่งข้อมูลจากบัตรบรรณนิคัณเรื่องได้ช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ใช้บริการได้เข้าถึงข้อมูลที่ตรงกับความสนใจ หรือตรงกับความต้องการมากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตามวิธีการค้นบรรณนิคัณเรื่องด้วยระบบมือก็ไม่อาจตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการที่ต้องการความรวดเร็ว ฉับไว ได้อย่างแท้จริง ดังนั้น การนำคอมพิวเตอร์มาช่วยบันทึก จัดเก็บ และค้นคืน ข้อมูลภาคเหนือ จึงเป็นความจำเป็นอย่างยิ่ง

* บรรณารักษ์ งานศูนย์สนเทศภาคเหนือ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

การจัดทำฐานข้อมูลบรรณานุกรมเรื่องข้อมูลภาคเหนือ

เมื่อ พ.ศ. 2536 ศูนย์สนเทศภาคเหนือได้สำรวจข้อมูลเบื้องต้นจากบรรณารักษณานุกรมเรื่องและบรรณานุกรมภาคเหนือที่ให้บริการในศูนย์สนเทศภาคเหนือ เพื่อจัดทำโครงการฐานข้อมูลบรรณานุกรมเรื่อง ข้อมูลภาคเหนือ ซึ่งโครงการดังกล่าวได้รับอนุมัติจากสำนักหอสมุดให้ดำเนินการได้ตั้งแต่ปลายปี 2536 เป็นต้นมา โดยงานระบบคอมพิวเตอร์ของสำนักหอสมุดเป็นผู้พัฒนาโปรแกรม Mini Micro CDS/ISIS สำหรับการจัดทำฐานข้อมูลดังกล่าว โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดทำฐานข้อมูล 3 ประการ

วัตถุประสงค์การจัดทำฐานข้อมูลบรรณานุกรมเรื่องข้อมูลภาคเหนือ มีดังนี้

1. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการข้อมูลภาคเหนือ
2. เพื่อช่วยให้ผู้ใช้บริการสามารถเข้าถึงข้อมูลที่ตรงกับความสนใจและความต้องการได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพมากที่สุด
3. เพื่อเพิ่มวิธีการค้นคืนข้อมูลภาคเหนืออีกวิธีหนึ่ง

ในระยะเริ่มแรกซึ่งเป็นระยะทดลองปฏิบัติ นั้น ศูนย์สนเทศภาคเหนือได้นำเอาบรรณานุกรมภาคเหนือเฉพาะที่ออกบริการแล้วมาบันทึกข้อมูลทางบรรณานุกรมรวมทั้งสิ้น 1,200 รายการ หลังจากนั้นจึงได้ขยายผลไปถึงข้อมูลที่มีอยู่ในหนังสือตำรา หนังสืออ้างอิง รายงานการประชุม รายงานการสัมมนา รายงานการวิจัย และวิทยานิพนธ์ภาคเหนือ รวมทั้งการทำสาระสังเขปให้กับบทความจากแหล่งเอกสารดังกล่าว ปัจจุบัน (มกราคม 2541) ฐานข้อมูลบรรณานุกรมเรื่องข้อมูลภาคเหนือมีข้อมูล จำนวน 2,800 ระเบียน

การจัดทำฐานข้อมูลบรรณานุกรมเรื่องข้อมูลภาคเหนือ นั้น ศูนย์สนเทศภาคเหนือได้กำหนดแบบบันทึกข้อมูลไว้ดังนี้

วารสารวิทยบริการ
ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๒ พฤษภาคม-สิงหาคม ๒๕๔๑

ฐานข้อมูลราชบัณฑิตยสถานเรื่องข้อมูลภาคเหนือ
สัณนิบาต สมบูรณ์

Northern Index Worksheet

Rec. ident 001 NIN	Date 005	Rec. Status 007
Local Content 009 N	Run. no. 081	
Local feature heading 093		
Main entry-pers name 100		
Main entry-corp name 110		
Title 245		
Pers. name subj. heading 600		
Corp. name subj. heading 610		
Topical subj. heading 650		
Geogr. name subj. heading 651		
Primary Keyword 653		

Secondary Keyword 654	
Pers. name added entry 700	
Corp. name added entry 710	
Host item entry 773	
Ref. Form Subj. heading 960	
Location 998	
Abst. 902	

การจัดทำสาระสังเขปบรรณานุกรมเรื่องข้อมูลภาคเหนือ

การจัดทำฐานข้อมูลบรรณานุกรมเรื่องข้อมูลภาคเหนือที่สมบูรณ์แบบนั้น นอกจากการบันทึกข้อมูลทางบรรณานุกรมของบทความต่าง ๆ จากสิ่งพิมพ์ภาคเหนือแล้ว ศูนย์สนเทศภาคเหนือยังได้จัดทำสาระสังเขปประกอบด้วย โดยเป็นสาระสังเขปประเภทบอกเล่าหรือพรรณนา (Indicative or Descriptive Abstract) ซึ่งเป็นสาระสังเขปที่เขียนอย่างกะทัดรัด แต่ชัดเจนเพื่อบอกถึงลักษณะและขอบเขต ของบทความ ไม่ได้ตั้งใจจะให้ผู้อ่านสาระสังเขปใช้แทนการอ่านบทความฉบับเต็ม แต่มุ่งให้ผู้ใช้สาระสังเขปทราบว่าเรื่องที่ตนต้องการค้นหานั้นมีหรือไม่ น่าสนใจเพียงใด และสมควรติดตามอ่านบทความฉบับเต็มต่อไปหรือไม่

วารสารวิทยบริการ
ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๒ พฤษภาคม-สิงหาคม ๒๕๔๑

ฐานข้อมูลบรรณานุกรมเรื่องข้อมูลภาคเหนือ
ลินินาถ สมบูรณ์

ตัวอย่างข้อมูลที่บันทึกลงในฐานข้อมูลบรรณานุกรมเรื่องข้อมูลภาคเหนือ

กฤตภาคภาคเหนือ

หมายเลขกฤตภาค : 5193

ชื่อเรื่อง : อนาคตเกษตรกรเหนือ ฤตต้องจบลงเมื่ออินโดจีนปิด

แหล่งข้อมูล : ผู้จัดการรายวันภาคเหนือ 3 พ.ย. 36, น.7

ชื่อห้องสมุด : สม

หัวเรื่อง :

เกษตรกร

สี่เหลี่ยมเศรษฐกิจ

สาระสังเขป :

บทความนี้ได้เสนอแนะประเด็นที่จะทำให้เกิดผลกระทบต่อเกษตรกร
และผู้ประกอบการอุตสาหกรรมการเกษตรในพื้นที่ภาคเหนือภายหลังโครงการ
สี่เหลี่ยมเศรษฐกิจสำเร็จเป็นรูปร่าง

(Control Number NIN4001689 (MFN 001689))

บทความจากหนังสือ

ผู้แต่ง : อรุณรัตน์ วิเชียรเขียว

ชื่อเรื่อง : พระเจดีย์หลวง ในฐานะศูนย์กลางเมืองเชียงใหม่

แหล่งข้อมูล : ทิศทางการปฏิสังขรณ์และอนุรักษพระเจดีย์หลวง กน 702.88 ท384 น.62-

ชื่อห้องสมุด : สม

หัวเรื่อง :

ทักขเมืองเชียงใหม่

ทักขเมืองเชียงตุง

ไม้ศรีเมือง

สาระสังเขป :

ผู้เขียนได้เสนอความคิดเห็นบางประการเกี่ยวกับองค์พระเจดีย์หลวง

ในฐานะเป็นเจดีย์ศูนย์กลางเมืองเชียงใหม่

และเป็นที่ตั้งเสาอินทขิลในปัจจุบัน โดยกล่าวถึง

พญาแสนเมืองมืองสร้างทุ่งหลวง ความหมายของทุ่ง พระธาตุ และเจดีย์

แนวความคิดเกี่ยวกับดวงเมือง ทักษาเมือง

และเจดีย์หลวงในฐานะศูนย์กลางเมือง

(Control Number NIN4001753 (MFN 001753))

การให้บริการฐานข้อมูลบรรณานุกรมเรื่องข้อมูลภาคเหนือ

นับตั้งแต่เดือนสิงหาคม พ.ศ.๒๕๔๐ เป็นต้นมา งานระบบคอมพิวเตอร์ได้บรรจุ (load) ฐานข้อมูลบรรณานุกรมเรื่องข้อมูลภาคเหนือลงในฐานข้อมูลใหญ่ คือ ฐานข้อมูลสิ่งพิมพ์ภาคเหนือ ซึ่งเดิมประกอบด้วยข้อมูลของหนังสือ วิทยานิพนธ์ และบทความวารสาร เพื่อสะดวกสำหรับการค้นคืนข้อมูลภาคเหนือโดยรวมของผู้ใช้บริการ อันสอดคล้องกับนโยบายที่สำคัญประการหนึ่งของสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในการจัดสร้างและให้บริการฐานข้อมูลภาคเหนือที่สมบูรณ์แบบและหลากหลาย ด้วยสาระจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ การกิจนี้จะยังคงดำเนินต่อไปอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ธำรงไว้ซึ่งการมีเอกลักษณ์ด้านข้อมูลท้องถิ่น และเป็นศูนย์กลางการจัดทำและให้บริการข้อมูลภาคเหนือสืบไป
